

میزگرد

الزامات و پیامدهای الحاق ایران به WTO در صنعت بیمه

حوزه تجارت همانند سایر حوزه‌های فعالیت بشر، مراحل مختلف تکامل را طی کرده است. شاید در نخستین اشکال زندگی اجتماعی، نیازهای مختلف انسان در خانواده تولید، توزیع و مصرف می‌شد. باشکلیگیری تقسیم کار ابتدایی، اشکال اولیه مبادله شکل گرفت. افراد و گروه‌ها متناسب با شرایط خاص خود، مازاد تولید خود را به دیگران می‌دادند و در مقابل، آن بخش از نیازهای خود را که قادر به تولید آن نبودند از آنها دریافت می‌کردند. قرار گرفتن یک کالا به عنوان ملاک و معیار ارزش مبادلات و تدریجاً جایگزینی پول، فصل مهمی از تاریخ مبادلات اقتصادی را رقم زد. بعدها انقلاب‌های علمی و صنعتی و تخصصی شدن فعالیت‌ها در همه حوزه‌ها از جمله تجارت، تغییرات مهمی را پدید آورد. شاید بتوان شکل‌گیری «سازمان تجارت جهانی» را مهم‌ترین تغییر ساختاری حوزه تجارت در دهه‌های اخیر دانست. این موضوع ساختارهای تجاری ملی و بین‌المللی را دستخوش تغییر کرد و نفوذ خود را تا آنجا گسترش داد که حضور در این شبکه با حیات اقتصادی کشورها رابطه مستقیم پیدا کرد.

با گذشت دهه‌سال از درخواست عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی، سرانجام با موافقت تمام اعضا در نشست ۲۷ جولای سال ۲۰۰۵ این سازمان، ایران به عنوان عضو ناظر در WTO پذیرفته شد. این رویداد ضروری می‌سازد تا ابعاد مختلف الحاق ایران به این سازمان در سطوح مختلف مورد بررسی واقع شود. یکی از بخش‌های مهم فعالیت‌های تجاری خدمات بیمه است که در ادبیات تجاری این سازمان، ذیل عنوان «خدمات» مطرح می‌شود. به نظر می‌رسد زمینه‌ها و آثار پیوستن ایران به سازمان جهانی تجارت می‌بایست در دو مرحله قبل از الحاق و آثار پیامدهای پس از ورود به این سازمان، بررسی شود. آقایان بهکیش، دبیر کمیته ایرانی اتاق بازرگانی، معصوم ضمیری، مدیر عامل بیمه آسیا، دکتر دهقانی، رئیس پژوهشگاه بیمه مرکزی ایران و دکتر صحت، استاد دانشگاه شرکت‌کنندگان در میزگرد این فصل نشریه هستند، با ما همراه باشید.

● معصوم ضمیری

● تحصیلات: فوق لیسانس حسابداری و علوم مالی

● سوابق اجرایی: مدیر عامل شرکت سهامی بیمه آسیا از سال ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۷، رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل بیمه آسیا از سال ۱۳۶۸ تا کنون

● تألیفات و تحقیقات: تدوین کتاب‌های اصول حسابداری ۳، حسابداری شرکت‌ها و تدوین مقاله‌های تخصصی متعدد.

معصوم ضمیری

● دکتر مهدی بهکیش

● تحصیلات: دکترای اقتصاد از دانشگاه ایندیاناپی امریکا (۱۹۷۷)، دانشیار اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی.

● سوابق اجرایی: رئیس اتاق بازرگانی ایران در ایتالیا، دبیر کل کمیته اتاق بازرگانی بین‌المللی.

● تألیفات و تحقیقات: آخرین کتاب: اقتصاد ایران در بستر جهانی شدن، چاپ سوم، ۱۳۸۴.

دکتر مهدی بهکیش

● دکتر علی دهقانی

● تحصیلات: دکترای اقتصاد توسعه

● سوابق اجرایی: رئیس پژوهشگاه بیمه، سردبیر فصلنامه علمی - ترویجی بیمه، مدیر مسئول نشریه تازه‌های جهان بیمه

● سایر: استاد راهنما و مشاور بیش از ۵۰ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترای حوزه‌های اقتصاد، مدیریت و بیمه؛ تالیف و ترجمه ۵ عنوان کتاب دانشگاهی در زمینه اقتصاد و بیمه؛ تالیف ۶ عنوان مقاله در زمینه اقتصاد و بیمه؛ مجری ۵ طرح پژوهشی و همکار اصلی در طرح‌های پژوهشی متعدد در زمینه اقتصاد و بیمه؛ عضو هیئت علمی سمینارهای سالانه بیمه و توسعه، بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، بانک کشاورزی؛ عضو کمیته علمی دومین همایش آموزش و پژوهش علم اقتصاد در ایران، دانشگاه تهران و علامه طباطبائی؛ عضو هیئت تحریریه فصلنامه صنعت بیمه، فصلنامه بیمه و کشاورزی و مجله فرهنگ ایمنی.

دکتر علی دهقانی

● دکتر سعید صحت

● تحصیلات: کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دکترا با گرایش بیمه از دانشگاه توهوکو ژاپن.

● سوابق آموزشی و پژوهشی: عضو هیئت علمی دانشکده حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی، عضو هیئت علمی در کمیته دوره‌های فراگیر و عضو کمیته پژوهش در مرکز کارآفرینی و رشد واحدهای فناوری در همین دانشگاه، عضو انجمن بیمه، انجمن امور مالی و انجمن علوم اقتصاد منطقه‌ای ژاپن.

● سوابق اجرایی: فعالیت در بخش امور مالی شرکت سرمایه‌گذاری بانک صادرات و همچنین طرح اصلاح نظام اطلاعات ارزی کشور در بانک مرکزی.

● تألیفات: تألیف مقالات متعدد در مجلات معتبر و کنفرانس‌های خارجی و داخلی.

دکتر سعید صحت

■ دکتر دهقانی:

ایران پس از پذیرفته شدن به عنوان عضو ناظر، در نخستین اقدام رژیم تجاری را به دبیرخانه این سازمان ابلاغ می‌کند. در حال حاضر ترجمه انگلیسی گزارش رژیم تجاری ایران در حال شدن است و تا به حال چند بار ویرایش شده و بخش بیمه آن نیز در پژوهشکده بیمه مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفته است

حاضر بر عهده پاسکال لامی است. کشور ما در مرحله اول فرآیند الحاق به عنوان عضو ناظر قرار دارد. در این مرحله دبیرخانه سازمان جهانی تجارت باید کمیته یا گروه کاری الحاق را به ایران معرفی کند که هنوز این کار صورت نگرفته است. طبق برخی اخبار منتشر شده، گویا سال ۲۰۰۶ برای این کار تعیین شده است. در این گروه کاری مجموعه قابل ملاحظه‌ای از کشورها عضو می‌شوند و ایران نمی‌تواند از عضویت کشورهایی که علاقه‌مند به عضویت در گروه کاری هستند ممانعت کند. تجربه کشورهای دیگر نشان داده است که در این گروه کاری، امریکا و اروپایی‌ها به احتمال زیاد حضور خواهند داشت. بعد از شکل‌گیری گروه کاری، ایران به عنوان اولین کار، رژیم تجاری اش را به دبیرخانه ابلاغ می‌کند و گروه کاری آن را بررسی می‌کند. رژیم تجاری فضای اقتصادی و تجاری کشور را ترسیم می‌کند. از مدت‌ها پیش به منظور هماهنگی‌های لازم، کمیته‌ای با عضویت معاونین ۱۷ وزارتخانه و سازمان در نمایندگی تام‌الاختیار تجاری وزارت بازرگانی تشکیل شده است و جلساتی برگزار می‌گردد که اینجانب نیز به عنوان نماینده بیمه مرکزی در جلسات آن، که تاکنون ۲۴ جلسه برگزار گردیده، شرکت داشته‌ام و مسائلی که آنجا مطرح می‌شود حسب مورد به سازمان‌ها جهت بررسی‌های لازم ارسال می‌شود.

در حال حاضر ترجمه انگلیسی گزارش رژیم تجاری ایران در حال نهایی شدن است و تا به حال چند بار ویرایش شده و بخش بیمه آن نیز در پژوهشکده بیمه مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفته است. هم چنین یک طرح پژوهشی ملی تحت عنوان آثار و تبعات عضویت ایران در سازمان جهانی تجارت تأثیر آن بر صنعت بیمه در حال اجرا است که مسئولیت اجرای آن با اینجانب می‌باشد در حال اجرا است. همچنین مجموعه‌ای از تعرفه و تجارت» (گات) شکل گرفت. پس از آخرین دور مذاکرات این سازمان که در سال ۱۹۸۶ در اروگوئه برگزار شد تحولات زیادی رخ داد.

در مجموع گات ۸ دوره متمایز داشت. ایران نیز در یکی از نشست‌های دور توکیو (۷۹ - ۱۹۷۳) در سطح وزیر به عنوان عضو ناظر شرکت داشت و قرار بر این بود که زمینه‌های الحاق فراهم شود. در دهه ۱۳۷۰ خورشیدی نیز اولین حرکت جدی کشور ما در خصوص الحاق به WTO در سال ۱۳۷۵ انجام شد. پس از ۲۱ بار وتوی درخواست ایران به وسیله آمریکا سرانجام تقاضای عضویت ایران در نشست شورای عمومی سازمان در ۵ خرداد ۱۳۸۴ تصویب شد.

روال بر این است که اگر عضوی از سازمان جهانی تجارت با عضویت کشوری مخالفت کند درخواست آن کشور از دستور کار خارج می‌شود. به هر حال فرآیند الحاق ایران از این تاریخ شروع شده است. پیش‌نیاز این مرحله آن است که کارگروه مربوط به الحاق کشورمان شکل بگیرد. که این کارگروه متشکل از کشورهای عضو WTO و علاقه‌مند به مشارکت در این گروه کاری می‌باشد. مثلاً در گروه کاری الحاق عربستان و روسیه بیش از ۶۰ کشور عضو بودند و عربستان توانست بعد از ۱۳ نشست گروه کاری، همین امسال به عنوان صد و چهل و نهمین کشور ملحق شود. صد و پنجاهمین عضو WTO هم کشوری در اقیانوس آرام به نام تونگا است.

در حال حاضر سازمان جهانی تجارت ۱۵۰ عضو و ۳۰ عضو ناظر دارد و حدود ۱۲ کشور مثل کره شمالی، سومالی، کومور و جزایر مارشال خارج از این سازمان هستند. دبیرخانه سازمان در ژنو قرار داد و بالاترین رکن آن هم اجلاس وزیران است که هر دو سال یک بار برگزار می‌شود و مسئولیت دبیر کلی سازمان در حال

طرح‌های ملی مرتبط با دیگر بخش‌های اقتصادی به وسیله نمایندگی تام‌الاختیار تجاری که مسئولیت پیگیری مسائل الحاق ایران را به عهده دارد تعریف شده است. گزارش میانی مربوط به بخش بیمه ارسال شده و احتمالاً اواخر بهار سال آینده می‌شود. قرار بر این است که در این طرح پژوهشی ما بتوانیم جدول پیشنهادی تعهدات را که مواضع مذاکرات ایران در

خصوص صنعت بیمه را مشخص می‌کند، به تفکیک حوزه‌های مرتبط با بیمه ارایه نمائیم.

در همه کشورها مذاکرات مربوط به صنعت بیمه و به طور کلی بخش خدمات از شکننده‌ترین و سخت‌ترین محورهای مذاکرات است. در مورد کالاها بحث تعرفه و موانع تعرفه‌ای مطرح است که مشکل عمده‌ای در فرایند مذاکرات ایجاد نمی‌کند. خوشبختانه در سال‌های اخیر کاهش تدریجی تعرفه را در مورد بسیاری از کالاها شاهد هستیم. اما در بخش خدمات و به ویژه در مورد مسائل بیمه‌ای به طور کلی نیازمند مطابقت دادن قوانین و مقررات مرتبط با بیمه کشورمان با اصول اساسی سازمان تجارت جهانی هستیم که این امر بر پیچیدگی مواضع مذاکراتی می‌افزاید.

در بحث تجارت بین‌المللی، شیوه‌های تجارت خدمات با شیوه‌های تجارت کالا متفاوت است. به طور کلی در بخش خدمات چهار شیوه تجاری در جدول تعهدات کشورهای عضو WTO مطرح شده است. اولین شیوه، عرضه به صورت عبور از مرز است که شیوه متداول تجارت کالا است و از جهاتی شکل ابتدایی عرضه خدمات است. یعنی مثلاً یخچال ایتالیایی باید از مرز عبور کند و در کشور مقصد مورد استفاده قرار گیرد. این مسأله در مورد خدمات و به ویژه خدمات بیمه‌ای و برای نمونه خدمات بیمه‌های اتکایی هم می‌تواند صادق باشد. اما سه شیوه دیگر در بخش تجارت کالا معمولاً به چشم نمی‌خورد یا خیلی کم اهمیت تر است. این سه شیوه عبارت‌اند از: عرضه به صورت مصرف در خارج، عرضه به صورت حضور تجاری که به حضور بیمه‌گران خارجی در کشور اشاره دارد و شیوه سوم حضور اشخاص حقیقی است. در تمام این شیوه‌ها نیازمند دادن مذاکرات پیچیده و پذیرش تعهدات، همراه با چانه‌زنی‌های فراوان هستیم. گفتنی است در مورد کشورهای در حال توسعه، سازمان جهانی تجارت خیلی انعطاف‌پذیر است و به آنها فرصت می‌دهد تا در دوره زمانی چندساله به تدریج با اصول و مقررات

■ دکتر دهقانی:

با توجه به تجربه عربستان و کشورهای مثل پاکستان و برخی از کشورهای توسعه‌نیافته و با بررسی جدول تعهدات بیمه‌ای آنها پی می‌بریم در این کشورها تمایل کمتری وجود دارد که در تعهدات خود در بخش بیمه‌های زندگی به بیمه‌گران خارجی برای فعالیت در بخش بیمه‌های زندگی گروهی مجوز بدهند و اگر هم مجوزی می‌دهند در بیمه‌های انفرادی است. در بیمه شخص ثالث نیز تمایل کمتری به واگذاری به بیمه‌گران خارجی وجود دارد اما در رفتار ملی محدودیت کمتر است. به دلیل اینکه بحث رفتار ملی یکی از اصول سازمان تجارت جهانی است و براساس آن کشور عضو باید رفتاری نامطلوب‌تر از رفتاری که با تولیدکننده داخلی دارد با تولیدکننده خارجی نداشته باشد. یعنی به صورت مساوی به آنها نگاه کند. حتی بعضی از کشورها نگاه بهتری به خارجی‌ها دارند و امتیازات بیشتری به آنها می‌دهند. در این زمینه می‌توان کشور چین را به عنوان نمونه معرفی کرد. بنابراین باید مجموعه تعهدات هر یک از این شیوه‌های تجاری در بخش خدمات بیمه‌ای بررسی شود. در این خصوص می‌توان به مواردی مانند سقف محدودیت مالکیت خارجی، اجازه فعالیت بیمه‌گران به صورت شرکت‌های سهامی و تعاونی، الزام بیمه‌گران خارجی به حداکثر بهره‌گیری از خدمات نیروی کار داخلی و بومی و موارد مرتبط دیگر اشاره کرد.

WTO تطابق پیدا کنند. مثلاً ممکن است در برخی از بخش‌های اقتصادی به یک کشور توسعه‌نیافته برای تطابق با شرایط جدید فرصتی ندهد و یا کمتر از ۵ سال فرصت بدهد ولی به یک کشور در حال توسعه یا توسعه‌نیافته بیشتر از ۱۰ سال برای همین مسئله فرصت بدهد. به نظر می‌رسد که برای تسهیل در فرایند الحاق، حتماً صنعت بیمه نیازمند یک بررسی گسترده‌تر، شناخت وضع موجود و به ویژه استفاده از تجارب دیگر کشورهاست. برای نمونه با توجه به تجربه عربستان و کشورهای مثل پاکستان و برخی از کشورهای توسعه‌نیافته و با بررسی جدول تعهدات بیمه‌ای آنها پی می‌بریم که این کشورها تمایل کمتری دارند تا در بخش بیمه‌های زندگی به بیمه‌گران خارجی برای فعالیت در بخش بیمه‌های زندگی گروهی مجوز بدهند و اگر هم مجوزی می‌دهند در بیمه‌های انفرادی است. در بیمه شخص ثالث نیز تمایل کمتری به واگذاری به بیمه‌گران خارجی وجود دارد. اصولاً در دسترسی به بازار، محدودیت بیشتری وجود دارد اما در رفتار ملی محدودیت کمتر است. به دلیل اینکه بحث رفتار ملی یکی از اصول سازمان تجارت جهانی است و براساس آن کشور عضو باید رفتاری نامطلوب‌تر از رفتاری که با تولیدکننده داخلی دارد با تولیدکننده خارجی نداشته باشد. یعنی به صورت مساوی به آنها نگاه کند. حتی بعضی از کشورها نگاه بهتری به خارجی‌ها دارند و امتیازات بیشتری به آنها می‌دهند. در این زمینه می‌توان کشور چین را به عنوان نمونه معرفی کرد. بنابراین باید مجموعه تعهدات هر یک از این شیوه‌های تجاری در بخش خدمات بیمه‌ای بررسی شود. در این خصوص می‌توان به مواردی مانند سقف محدودیت مالکیت خارجی، اجازه فعالیت بیمه‌گران به صورت شرکت‌های سهامی و تعاونی، الزام بیمه‌گران خارجی به حداکثر بهره‌گیری از خدمات نیروی کار داخلی و بومی و موارد مرتبط دیگر اشاره کرد.

○ آسیا: آقای دکتر صحت جنابعالی مطالعات ارزشمندی را درباره تجربه کشورهای دنیا در پیوستن به WTO صورت داده

■ دکتر صحت:

مسئلاً با توجه به این اطلاعات، به نظر شما روش ورود ایران به این سازمان در سطوح کلی و بخشی از جمله صنعت بیمه باید چگونه باشد. آیا می‌بایست این اقدام دفعی و سریع صورت گیرد و یا به صورت تدریجی انجام شود؟

● دکتر صحت: در پاسخ به پرسش شما من بحث‌های خود را در چهار محور خلاصه می‌کنم: معرفی سازمان جهانی تجارت؛ نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات صنعت بیمه در چگونگی الحاق WTO و پیامدهای الحاق به WTO در حوزه افزایش نفوذ بیمه.

الف - شرایط عضویت چیست؟

کشوری که عضو ناظر می‌شود برای الحاق به سازمان باید از چند مرحله بگذرد. ابتدا باید گزارش کاملی از نظام تجاری و قانونی خود را به کارگروه الحاقی این سازمان بدهد. در مرحله دوم به سؤالات کشورهای عضو کارگروه که به منظور بررسی نظام تجاری و قانونی مطرح می‌شود، پاسخ بدهد و آنها را متقاعد کند. سپس در مذاکرات چند جانبه ضوابط الحاق مشخص شده و تعهدات لازم ارائه می‌شود. در مرحله بعدی در گفت و گوهای دو جانبه با همه اعضای کارگروه، امتیازها و تعهدات مبادلات تجاری کالا و خدمات و دسترسی دو کشور به بازارهای همدیگر مورد بررسی قرار می‌گیرد. در مرحله پنجم سند مربوط به شرایط الحاقی شامل شرایط و ضوابط مورد قبول کشور متقاضی و کشورهای عضو کارگروه و توافقات دو جانبه باید به امضا و تصویب برسد. در مرحله بعدی گزارش نهایی کارگروه به شورای عمومی سازمان جهانی تجارت ارائه و تصویب شود و در این شورا و یا در نشست وزیران اعلام شود. در مرحله هفتم اصولاً سه ماه به کشور متقاضی عضویت مهلت داده می‌شود تا اسناد الحاق به سازمان تجارت جهانی را در نهاد قانون گذاری خود به تصویب برساند. ۳۰ روز پس از آنکه دولت تصویب قانون الحاق را به اطلاع دبیرخانه سازمان تجارت جهانی رساند به عضویت دائم این سازمان در می‌آید.

ب - تغییرات لازم در حوزه قوانین و مقررات

اصولاً هیچ کشور متقاضی نمی‌تواند مانع حضور کشوری دیگر از اعضای سازمان در گروه کارمربوط به خود بشود. طبق قوانین WTO هر کشور خارجی عضو این سازمان می‌تواند در ایران فعالیت کند. در صورتی که طبق قانون اساسی ما برای فعالیت عرضه‌کنندگان خدمات مالی خارجی مشکل وجود داشته باشد، نمی‌تواند به راحتی به ایران آمده و به فروش بیمه بپردازد. پس تغییر در قوانین ضروری بنظر می‌رسد.

ج - الزامات و تعهدات اعضای جدید

به تعهداتی که در مذاکرات می‌پذیریم باید حتماً عمل کنیم.

مثلاً در مورد کشور چین ابتدا قرار شد که محدودیت جغرافیایی برای بیمه‌گران خارجی وضع شود و فقط در شهرهای خاصی مثل شانگهای بیمه را عرضه کنند و پس از سه سال بیمه‌گران خارجی هیچ‌گونه محدودیت جغرافیایی نداشته باشند. در مورد انواع بیمه‌نامه‌های قابل ارائه توسط خارجی‌ها ابتدا قرار شد که انواعی از بیمه‌ها همانند بیمه عمر گروهی و درمان و بازنشستگی ممنوع باشد و به تدریج موانع برداشته شود. نکته دیگر در مورد مالکیت خارجی‌ها بود که قرار شد ظرف سه سال بعد از عضویت چین، سهم سرمایه‌های خارجی به (۵۱ درصد) (که در شروع عضویت ۵۰ درصد بود) برسد و طی پنج سال بعد از عضویت این کشور، مجوز تأسیس شرکت‌های زیرمجموعه با ۱۰۰ درصد مالکیت خارجی صادر شود. نکته دیگر اینکه قوانین کشور نباید برخلاف موازین WTO باشد و اگر این قوانین شرکت‌های بیمه خارجی را محدود کند به عنوان مقررات تبعیض آمیز با آن برخورد خواهد شد. شرکت‌های خارجی به دنبال تساوی حقوق و امکانات بوده و حمایت دولت از شرکت‌های داخلی را نمی‌پذیرند.

۲. الف - تأثیر عضویت در WTO بر توسعه رقابت در بازار بیمه، بهره‌وری منابع انسانی و بهبود مدیریت

مسئلاً با عضویت در WTO و حضور بیمه‌گران خارجی، رقابت بسیار شدیدی در بازار بیمه کشور ایجاد می‌شود و آنگاه شرکت‌های بیمه باید برای پیروزی در این رقابت و بدست آوردن سهم هر چه بیشتر از بازار بیمه، بهره‌وری را بالا برده و منابع انسانی را آموزش‌های مناسب بدهند و مدیران لایق و با تجربه‌ای را بکار گیرند که دائماً در جهت طراحی محصولات جدید بیمه‌ای مطابق با نیاز بازار پویایی و نوآوری داشته باشند. در این زمینه نقش دانشگاه‌ها و ارتباط آنها با صنعت بیمه بسیار مهم است و باید نیروهایی را تربیت کنند که در شرکت‌های بیمه بتوانند کارایی بالایی داشته و با استفاده از علم روز و فکر خلاق خود ایده‌های جدید را پیاده کنند. شرکت‌های بیمه می‌بایست تلاش کنند که هزینه‌های تمام شده خدمات را کاهش دهند تا در نهایت حق بیمه کم شود و بهره‌وری افزایش یابد. اصولاً رفتار شایسته با مشتریان و مشتری‌گرایی سبب آشنایی بیشتر افراد جامعه با صنعت بیمه و فرهنگ‌سازی در امر بیمه می‌شود.

ب - نقش و جایگاه نهاد نظارتی

نهاد نظارتی بیمه باید در مورد استاندارد بودن کیفیت خدمات ارائه شده از سوی بیمه‌گران دقت کافی را بنماید تا مشتریان ضرر نکنند. این نهاد باید نقش مؤثر خود را ایفا کند و مهارت‌های کنترلی لازم را در توسعه بازار داشته باشد. همچنین در جهت تشویق رقابت سالم و شفافیت هرچه بیشتر بازار و تدوین قوانین کنترلی مناسب تلاش کند. همچنین در مورد گزینش شرکت‌های

تعدیل شود تا رقابت بیشتر شده و شرکت های بیمه داخلی به سوی کارایی بیشتر حرکت کنند نکته مهم آن آنکه بیمه گران داخلی باید در جهت طراحی محصولات جدید بیمه ای مطابق با تقاضای بازار دائماً برنامه ریزی کرده و از شیوه های مدرن شرکت های بیمه موفق دنیا الگوبرداری آگاهانه نموده و پس از بومی کردن، آنها را به کار گیرند. البته برآیند همه این حرکتها باید نهایتاً به نفع بیمه گذاران باشد که خدمات بیمه ای بهتر و ارزانتر دریافت نمایند.

○ آسیا: آثار و پیامدهای پیوستن ایران به سازمان جهانی تجارت بخش دیگری از موضوع است که می بایست مورد بررسی واقع شود. جناب آقای ضمیری لطفاً این آثار و پیامدها را که احیاناً می تواند مثبت یا منفی باشد در بخش صنعت بیمه مرور فرمایید.

● ضمیری: اینجانب از آقای دکتر بهکیش، آقای دکتر دهقان و آقای دکتر صحت که با حضور در بیمه آسیا و در این میزگرد، موضوعی بسیار مهم را مورد بررسی قرار دارند تشکر می کنم. همان طور که در صحبت های آقای دکتر بهکیش و آقای دکتر دهقانی اشاره شد، ایران از ابتدای تشکیل گات و همچنین WTO، داوطلب عضویت در این سازمان ها بود. البته با پیروزی انقلاب اسلامی و تغییر بافت اقتصادی جامعه و ایجاد تغییرات اساسی در آن، ایران با حضور در سازمان تجارت جهانی فاصله زیادی گرفت. با اینحال به نظر می رسد در سال های اخیر با اقداماتی که در بخشهای مختلف اقتصادی جامعه انجام شده است - به ویژه در بخش بیمه - امید آن می رود که شرایط پیوستن ایران به سازمان جهانی تجارت فراهم آید. همان گونه که می دانید صنعت بیمه کشور با پیروزی انقلاب اسلامی به منظور حمایت

خارجی، آنهایی را انتخاب کرده و مجوز فعالیت بدهد که سابقه طولانی و درخشانی را قبلاً در ارائه خدمات بیمه ای داشته اند و حتی آنها را ملزم کند که به نیروهای داخلی آموزش های بیمه ای و آکچوئری داده و به کار گیرند.

۳- نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در صنعت بیمه در چگونگی الحاق به WTO

تجارت الکترونیکی اصولاً محدودیتهای زمانی و مکانی را از میان برداشته و با استفاده از اینترنت به فروشندگان و خریداران در همه دنیا این امکان را می دهد که در حداقل زمان با یکدیگر مرتبط باشند و در هزینه های عملیات جاری صرفه جویی شود. در این زمینه باید برنامه ریزی دقیق صورت گیرد و از تجربه سایر کشورها استفاده شود. مثلاً در ژاپن بعضی از بیمه گران با کمک شرکت های داخلی و خارجی تیم های ویژه ای تشکیل داده اند تا از فرصتهای تجارت الکترونیکی نهایت بهره برداری را بکنند.

۴- پیامدهای الحاق به WTO در حوزه افزایش نفوذ بیمه ای چیست؟

تجربه بعضی از کشورها نشان می دهد که با افزایش سرمایه گذاری مستقیم خارجی در اقتصاد این کشورها آگاهی مردم در مورد بیمه هم افزایش یافته است. ورود شرکت های معتبر بیمه به بازار باعث افزایش استاندارد خدمات مالی داخلی شده و آن را رقابتی تر می کند. کمیت و کیفیت کارهای واسطه ای بیمه بالا می رود در نتیجه کارایی شرکتها افزایش می یابد و حتی ممکن است بازار بزرگتر شود. پوستن به WTO بر حق بیمه های دریافتی کشورها اثر مثبت دارد که می تواند ناشی از فعالیت های اقتصادی و پویایی اقتصاد به دلیل افزایش مبادلات داخلی و خارجی باشد. مثلاً در مورد بیمه عمر، تحقیقات نشان می دهد که تقاضای مردم افزایش یافته که احتمالاً به دلیل تنوع پوشش های بیمه ای یا کاهش نرخ های بیمه ای یا کاهش های نرخ های بیمه ای یا کاهش نرخ های بیمه ای بر اثر رقابت است. ○ آسیا: آقای دکتر صحت در خصوص الحاق به WTO و تاثیر آن بر صنعت بیمه جمع بندی شما چیست؟

● دکتر صحت: در فرایند مذاکرات باید سعی کنیم تعهدات در ابتدا تا حد امکان کم شود. بهر حال این می تواند فرصت خوبی برای حضور شرکت های بیمه ایرانی در بازارهای خارجی باشد. اگر چه تهدیدهایی هم از سوی بیمه گران خارجی وجود دارد اما با برنامه ریزی استراتژیک و تلاش برای بهبود مستمر در شرکت های بیمه داخلی می توان تهدیدها را به فرصت ها تبدیل کرد. نهاد نظارتی قوی لازم است تا بازار را بتدریج برای الحاق آماده کند و در این خصوص حاکم بر بازار بیمه کشور

■ دکتر صحت:

تجربه بعضی از کشورها نشان می دهد که با افزایش سرمایه گذاری مستقیم خارجی در اقتصاد این کشورها آگاهی مردم در مورد بیمه هم افزایش یافته است. ورود شرکت های معتبر بیمه به بازار باعث افزایش استاندارد خدمات مالی داخلی شده و آن را رقابتی تر می کند. کمیت و کیفیت کارهای واسطه ای بیمه بالا رفته در نتیجه کارایی شرکتها افزایش می یابد و حتی ممکن است بازار بزرگتر شود

■ ضمیری :

**تأسیس شرکت‌های بیمه
خصوصی، اصلاح
ساختار فعلی
شرکت‌های بیمه دولتی،
تجدید نظر در
مقررات و قوانین
بیمه‌ای که عموماً از
قدمت بسیار طولانی
برخوردار هستند و به
روزرسانی آنها،
اقداماتی است که
می‌بایست در صنعت
بیمه کشور انجام پذیرد**

بیمه خارجی در بازار داخلی آثار مثبت و منفی دارد. باید با برنامه‌ریزی تلاش کنیم آثار مثبت آنها را به حداکثر برسانیم و آثار منفی حضور بیمه‌های خارجی را حداقل در کوتاه‌مدت و میان‌مدت، کاهش دهیم. در مقابل حضور شرکت‌های بیمه ایرانی در بازار بین‌المللی هم می‌تواند پیامدهای مثبت و منفی داشته باشد که اگر فرصتی بود درآینده، به بررسی دقیق‌تر این سیاست‌ها و آثار آنها می‌پردازیم. به طور خیلی خلاصه در پاسخ به سؤال شما می‌توان گفت، آثار و پیامدهای پیوستن صنعت بیمه کشور به سازمان تجارت جهانی، می‌تواند مثبت و یا منفی باشد که باید مورد کنکاش و تجزیه و تحلیل قرار گیرد و با برنامه‌ریزی دقیق تلاش شود، آثار مثبت آن را به حداکثر برسانیم و سیاست‌هایی را برای کم کردن آثار منفی پیوستن به این بازار جهانی در پیش گیریم.

● **دکتر دهقانی :** نکته‌ای که در این جا مطرح است این است که بدانیم صنعت بیمه در سال‌های اخیر برای پیوستن به این سازمان چه کرده است؟ این مسئله در دو حوزه مطالعاتی و اجرایی قابل بررسی است. در حوزه مطالعاتی و پژوهشی تاکنون حدود ۱۰ پایان‌نامه در مورد اثرات الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت در صنعت بیمه تهیه شده است. ده‌ها مقاله در نشریات بیمه‌ای بویژه در مورد تجارب کشورهای مختلف ترجمه شده است. با توجه به اهمیت مسئله، سمینار امسال بیمه و توسعه هم به بررسی آثار الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت بر صنعت بیمه کشور اختصاص یافت. طرح ملی آثار الحاق ایران به WTO بر صنعت بیمه که هم اکنون مراحل نهایی خود را طی می‌کند از جمله این فعالیت‌هاست. در بعد اجرایی هم فعالیت‌های قابل ملاحظه‌ای صورت گرفته است و شاید مهم‌ترین پدیده‌ای که در این زمینه به وقوع پیوسته است خصوصی سازی صنعت بیمه باشد. در حال حاضر بخش خصوصی سهم قابل ملاحظه‌ای در سال‌های ابتدایی فعالیتش از بازار بیمه به خود اختصاص داده است که همراه با آن نیاز مبرمی به تسریع در آزادسازی داریم که به گفته آقای ضمیری از ملزومات است. بدیهی است که این آزادسازی یک نوع آزادسازی تدریجی است چون آزادسازی دفعی می‌تواند آثار نامطلوبی به همراه داشته باشد. در کنار این مسئله، بازنگری قوانین و مقررات هم ضرورت دارد که در این زمینه هم قانون پیشنهادی بیمه‌های تجاری در بیمه مرکزی تهیه شده و برای تصویب نهایی در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی است. بازنگری و اصلاح قانون بیمه شخص ثالث نیز در قالب یک پروژه در پژوهشکده تهیه شده و مجلس شورای اسلامی مراحل نهایی تصویب را می‌گذراند.

و به نوعی نگهداری از سرمایه این صنعت، کاملاً در اختیار دولت قرار گرفت. بروز جنگ و دفاع مقدس به مدت ۸ سال، هیچ‌گونه اقدام عملی را برای واگذاری مجدد صنعت بیمه به بخش خصوصی ممکن و میسر نساخت. با توجه به اینکه خصوصی سازی صنعت بیمه یکی از عوامل توسعه آن است، ما شاهد آن هستیم که در سال‌های اخیر خصوصی سازی صنعت بیمه سرعت گرفته و با برنامه‌ریزی‌های به عمل آمده شرکت‌های خصوصی تأسیس شدند و انتظار می‌رود روند تکامل خصوصی سازی، با آزادسازی و واگذاری شرکت‌های بیمه دولتی به بخش خصوصی ادامه یابد و صنعت بیمه کشور به صورت تشکیلاتی منسجم بتواند آمادگی لازم را برای حضور در بازارهای بین‌المللی و پذیرش در WTO را فراهم آورد. به نظر می‌رسد صنعت بیمه در این راستا علاوه بر کمک به بخش‌های دیگر در پیوستن به سازمان WTO، خود نیز نیازمند نوعی تغییر در ساختار است. همان‌طور که عرض کردم تأسیس شرکت‌های بیمه خصوصی، اصلاح ساختار فعلی شرکت‌های بیمه دولتی، تجدید نظر در مقررات و قوانین بیمه‌ای که عموماً از قدمت بسیار طولانی برخوردار هستند و به روزرسانی آنها، می‌تواند اقداماتی باشد که می‌بایست در صنعت بیمه کشور انجام پذیرد. با توجه به تجارب کشورهای مختلف، به ویژه در بخش صنعت بیمه برای الحاق به سازمان تجارت جهانی - که آقای دکتر صحت به آن اشاره کردند - به نظر می‌رسد برای آنکه صنعت بیمه کشور بتواند خود را آماده کند تا به طور کامل با مقررات سازمان تجارت جهانی مطابقت یابد، با اتخاذ تدابیر و برنامه‌ریزی صحیح می‌تواند راه‌های مختلفی را پیش بگیرد. سیاست گام به گام و آرام و حتی الامکان به صورت تفکیک رشته‌ها، یعنی ورود بعضی از رشته‌های بیمه در قدم اول و اجازه فعالیت به شرکت‌های بیمه خارجی در بعضی از رشته‌ها، یکی از این راهکارهاست. ورود شرکت‌های خارجی به بازار بیمه کشور به صورت سهام اقلیت و افزایش آن در یک دوره پیش‌بینی شده می‌تواند سیاست دیگری باشد. به نظر می‌رسد اهمیت موضوع آن چنان است که باید این سیاست‌ها برای پذیرش صنعت بیمه کشور در سازمان تجارت جهانی مورد بررسی قرار گیرد و براساس یک برنامه مدون که مورد تفاهم همه نقش‌آفرینان صنعت بیمه باشد، به مرحله اجرا درآید. باید با برنامه‌ریزی از وضع موجود به وضع مطلوب حرکت کنیم و شرایط پذیرش در این سازمان را فراهم آوریم. در این صورت نه تنها صنعت بیمه کشور از پیوستن به بازار جهانی آسیب نخواهد دید، بلکه می‌تواند از مزایای پیوستن به این بازار جهانی به طور کامل استفاده کند. به هر حال حضور شرکت‌های

■ دکتر دهقانی:

بدیهی است در صورت الحاق مطلوب به سازمان جهانی تجارت، مجموعه‌ای از فرصت‌ها فراروی بازیگران اصلی بازار بیمه قرار می‌گیرد. به طور کلی در صنعت بیمه کشور ۳ بازیگر اصلی داریم. یکی از این بازیگران جامعه است که حداقل در بلندمدت نفع خواهد برد. دومین بازیگر بیمه‌گران هستند که می‌توانند به سرمایه‌های بیشتر، بازارهای بیمه‌ای گسترده‌تر و فناوری‌های جدید بیمه‌ای دست یابند. سومین بازیگر، بیمه‌گذاران مصرف‌کنندگان محصولات بیمه‌ای می‌باشند که می‌توانند محصولات بیمه‌ای را با کیفیت بالاتر و قیمت پایین‌تر تهیه کنند

در زمینه ایجاد و توسعه نهادهای مدنی نیز با استفاده از تجربیات کشورهای پیشرفته کار شده است و در حال حاضر سندیکای بیمه‌گران فعال است و مؤسسات ارزیابی خسارت که به عنوان یکی از حلقه‌های مفقوده صنعت بیمه تلقی می‌شد در حال شکل‌گیری است. حق بیمه‌ها در بعضی از رشته‌های بیمه کاهش پیدا کرده است و بیشتر از یک سال است که شورای فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) با مشارکت حوزه‌های مرتبط در شرکت‌های بیمه شکل گرفته است.

بدیهی است در صورت الحاق مطلوب به سازمان جهانی تجارت، مجموعه‌ای از فرصت‌ها فراروی بازیگران اصلی بازار بیمه قرار می‌گیرد. به طور کلی در صنعت بیمه کشور ۳ بازیگر اصلی داریم. یکی از این بازیگران خود جامعه است و حداقل در بلندمدت نفع خواهد برد. شاید در کوتاه‌مدت در اثر این الحاق تنش‌هایی ایجاد شود، ولی در بلندمدت و در صورت حضور فعال کشور در صحنه بین‌المللی، یقیناً نفع خواهد برد. دومین بازیگر، بیمه‌گران هستند که می‌توانند به سرمایه‌های بیشتر، بازارهای بیمه‌ای گسترده‌تر و فناوری‌های جدید بیمه‌ای دست یابند. سومین بازیگر، بیمه‌گذاران و مصرف‌کنندگان محصولات بیمه‌ای می‌باشند. یقیناً بیمه‌گذاران می‌توانند محصولات بیمه‌ای را با کیفیت بالاتر و قیمت پایین‌تر تهیه کنند که همه اینها همراه با گسترش حق انتخاب بیمه‌گذاران باعث می‌شود دو گم‌شده اقتصادی یعنی افزایش رفاه مصرف‌کنندگان و افزایش کارایی در صنعت بیمه کشور شکل بگیرد. بحث دیگر اینکه ممکن است پیوستن به WTO در کنار منافع که دارد در کوتاه مدت با تبعات منفی همراه باشد. در این زمینه هم باید بدانیم که این امکان وجود دارد که هر لحظه کشور اراده کند می‌تواند از عضویت WTO خارج شود. در این صورت کشور درخواست خود را برای خروج از سازمان تسلیم دبیرخانه می‌کند و مراحل بعدی طی می‌شود. در آمریکا که چیزی نزدیک به یک سوم تولید ناخالص داخلی (GDP) دنیا را در اختیار دارد قانونی در سال ۱۹۹۴ تصویب شد که طبق آن دولت موظف شده هر ۵ سال یکبار نقاط قوت و ضعف پیوستن به WTO را بررسی کند. جالب توجه این است که این قانون در کشوری به تصویب رسیده است که خود طلایه‌دار گات بوده و نقش فعالی در تجارت بین‌الملل داشته و همواره کشورهای دیگر را برای سامان بخشی و آزادسازی تجارت ترغیب کرده است. لذا در مقاطع مختلف زمانی، دولت آمریکا باید بررسی کند که مضار پیوستن به WTO چقدر است و منافعش چقدر است بعد نتیجه به کنگره اعلام می‌شود و کنگره رای‌گیری می‌کند که آمریکا در WTO بماند یا نماند. در آخرین رای‌گیری، کنگره با ۳۳۸ رای موافق و ۸۶ رای مخالف، برای استمرار

عضویت آمریکا در WTO تاکید کرد. دلیل موافقین آن بود که آمریکا در این تجارت توانسته بود منافع زیادی را به دست آورد. مخالفین هم می‌گفتند که این الحاق به طبقه متوسط و فقرا فشار می‌آورد و سازمان جهانی تجارت احکام متعددی علیه آمریکا صادر کرده است. در هر صورت امکان خروج از WTO وجود دارد. نکته آخر اینکه در بحث الحاق، شرایط راکشورهای عضو گروه کاری، تعیین می‌کنند. جالب است بدانیم که الجزایر پس از ۱۸ سال هنوز در مرحله تشکیل گروه کاری الحاق است. روسیه از ۱۲ سال پیش تقاضای عضویت کرده و ۲۵ نشست برگزار کرده ولی هنوز اعضا WTO را متقاعد نکرده است. آنها می‌گویند این کشور بیشتر قائم به فرداست. حدود یک سال و نیم است نشست‌های مربوط به الحاق روسیه برگزار نشده است. بنابراین تجارب کشورهای مختلف نشان می‌دهد که فرآیند الحاق بسیار سخت و زمان‌بر است.

یکی از جوه امتیاز WTO نسبت به GATT بحث سیستم حل اختلاف است. WTO از سیستم حل و فصل اختلافات با ضمانت اجرایی بالا برخوردار است که در GATT این مسئله وجود نداشت. O آسیا: موضوعات مرتبط با الزامات و پیامدهای پیوستن ایران به WTO بسیار متنوع و گسترده است. با توجه به محدودیت وقت این نشست از آقای دکتر بهکیش درخواست می‌شود به جمع‌بندی مباحث مطرح شده بپردازند.

۱. گات از ابتدای سال ۱۹۹۵ (دی ماه ۱۳۷۴) به سازمان تجارت جهانی (WTO) تبدیل شد و یکی از تغییرات عمده‌ای که بوجود آمد مشمول شدن بخش خدمات - از جمله خدمات بیمه‌ای - و تبعیت از مقررات این سازمان در بین کشورهای عضو بود. با توجه به اینکه ۱۵۰ کشور هم‌اکنون عضو WTO هستند نزدیک به ۳۰ کشور - به عنوان ناظر - در حال الحاق به این سازمان می‌باشند، شمول مقررات آن در جهان بسیار گسترده و عملاً همه‌گیر شده است.

۲. در فرایند جدید، شرکت‌های بیمه به شرکت‌های فعال در بازار سرمایه تبدیل شده‌اند و محصولات جدید بیمه‌ای به سرعت در حال گسترش است و به همین دلیل اتاق بازرگانی بین‌المللی که نماینده بخش خصوصی در سازمان‌های بین‌المللی است، کمیسیون بیمه خود را به «کمیسیون خدمات مالی و بیمه» تبدیل کرده است و در نتیجه بعد «خدمات مالی» فعالیت‌های بیمه‌ای بسیار گسترده‌تر از بعد «فنون بیمه» شده است.

۳. با گسترده شدن بخش «خدمات مالی» شرکت‌های بیمه‌ای، رقابت بین شرکت‌های بیمه از یک طرف و بین آنان و مؤسسات دیگری که خدمات مالی ارائه می‌کنند گسترش چشمگیری پیدا

صنعت بیمه در بازارهای مالی راسازماندهی می‌کند. کمیته ایرانی ICC با درک ضرورت پیاده سازی این تحول در ایران، زمینه فعالیت «کمیسیون خدمات مالی و بیمه» که با مشارکت شرکت های بیمه ای و شرکت های ارائه دهنده خدمات مالی شکل خواهد گرفت را فراهم خواهد کرد و با توجه به استقبال گسترده ای که صورت گرفته، می توان انتظار داشت بستر تحول مهمی در

صنعت بیمه کشور فراهم گردد و شرایط بهتری برای ورود صنعت بیمه به بازارهای بین المللی فراهم آید.

۸. تجارت الکترونیک که به دلیل گسترش فناوری سریع ارتباطات و مخابرات (ICT) به واقعیتی انکارناپذیر تبدیل گردیده در حیطه صنعت بیمه نیز نفوذ جدی دارد و مدیران این صنعت در جهان به سرعت خود را با آن منطبق می‌کنند. در ایران هنوز در ابتدای راهیم. به نظر می‌رسد لازم است اقدامات جدی تری در این خصوص صورت پذیرد. انتظار می‌رود سندیکای بیمه‌گران بتواند نقش مهمی در هماهنگی بین بیمه‌گران ایفا نماید.

۹. انطباق با شرایط بین المللی در قالب قوانین و مقررات شکل می‌گیرد. قوانین حاضر در صنعت بیمه کشور نمی‌توانند بار این تحول را بر دوش کشند و نیاز به قوانین جدید است که برخی از آنان را بیمه مرکزی تهیه و پیشنهاد کرده است. ولی این تحول نیاز به بازنگری جدی در قوانین و مقررات موجود دارد. به نظر می‌رسد برای تسهیل در فرایند الحاق، صنعت بیمه نیازمند یک بررسی گسترده تر برای شناخت وضع موجود و به ویژه استفاده از تجارب دیگر کشور است تا بتواند راه کارهای پیش روی را با توجه به واقعیات و البته تحولات مورد نیاز طراحی نماید.

۱۰. در نهایت اینکه، نهادینه شدن رقابت امری تدریجی است. بنابراین صنعت بیمه نیاز دارد که از هم اکنون زمینه رقابتی شدن بازار بیمه را فراهم آورد و برای حضور پررنگ تر شرکت های خارجی برنامه ریزی کند. رقابت در زمینه های تخصصی نیاز به مدیران متخصص و با تجربه دارد. ضروری است صنعت بیمه برای تربیت مدیران شایسته بستر آموزشی و تجربی مناسب را فراهم آورد. حضور شرکت های خارجی در ایران از یک طرف به تربیت مدیران داخل کمک می‌رساند و از طرف دیگر زمینه الگوبرداری از محصولات جدید بیمه ای و استانداردها را در کنار یادگیری فنون مدیریت امکان پذیر می‌نماید. ■

○ آسیا: باسپاس از اینکه وقت خود را در اختیار نشریه «آسیا» قرار دادید، برای شما آرزوی موفقیت می‌کنیم.

کرده است. این وضعیت، شرکت های بیمه ای را مجبور کرده است برای تجهیز خود در بازار رقابت، بخش تحقیقاتی را گسترش دهند تا ابزارها و محصولات جدیدی را که به افزایش قدرت رقابت آنان کمک می‌کند، شناسایی و به بازار معرفی نمایند.

۴. از آنجا که ایران از خرداد ماه ۱۳۸۴ به عنوان عضو ناظر به پذیرفته شده و با تشکیل گروه کاری می بایست با کشورهای علاقه مند به همکاری با ایران مذاکره نماید، لازم است صنعت بیمه با یک استراتژی مشخص وارد مذاکره شود تا ضمن شناسایی نیازهای خود و البته علائق کشورهای طرف مذاکره، بتواند داد و ستد مناسبی راسازماندهی کند و منافع کشور را به حداکثر برساند. مرکز تحقیقات بیمه مرکزی ایران در این خصوص فعال است و تحقیقات متعددی انجام شده یا در حال انجام می‌باشد ولی هنوز به یک استراتژی مشخص تبدیل نشده است. البته جدول تعهدات پیشنهادی صنعت بیمه کشور - که بخشی از این استراتژی می‌تواند باشد - در حال تهیه است.

۵. برای آماده سازی زمینه الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت، در سالهای اخیر قدم های مهمی برداشته شده است که از آن جمله می‌توان به روند شکل گیری بیمه های خصوصی، تشکیل سندیکای بیمه گران و تهیه پیش نویس قانون بیمه های تجاری اشاره کرد. بعلاوه تلاش گسترده ای برای رقابتی کردن بازار بیمه صورت گرفته ولی این رقابت عموماً به داخل کشور محدود مانده است.

۶. اقتصاد ایران مزیت های نسبی گوناگون دارد که اگر بدرستی سازماندهی شوند، بستر مناسبی برای ورود جدی ایران به صحنه رقابت بین المللی خواهد شد. صنعت بیمه در این مسیر می‌تواند نقش موثری ایفا کند ولی این نقش تنها با اتکا بر مزیت های نسبی بالفعل یا بالقوه که باید به درستی شناسایی گردند قابل تحقق است که البته به سازماندهی شایسته هم نیاز دارد.

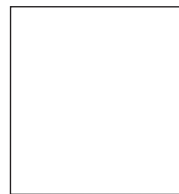
۷. اتاق بازرگانی بین المللی با درک نقش مهم صنعت بیمه در اقتصاد نوین و جهانی شده امروز «کمیسیون بیمه» خود را به «کمیسیون خدمات مالی و بیمه» تبدیل کرده و فعالیت گسترده

■ دکتر دهقانی:

در فرایند جدید، شرکت های بیمه به شرکت های فعال در بازار سرمایه تبدیل شده اند و محصولات جدید بیمه ای به سرعت در حال گسترش است و به همین دلیل اتاق بازرگانی بین المللی که نماینده بخش خصوصی در سازمانهای بین المللی است، کمیسیون بیمه خود را به «کمیسیون خدمات مالی و بیمه» تبدیل کرده است و در نتیجه بعد «خدمات مالی» فعالیت های بیمه ای بسیار گسترده تر از بعد «فنون بیمه» شده است

شرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ع:

۱

شرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

د:

م